Deze lijst kenmerkt zich door een paar eigenaardigheden. 1e: Het zijn, evenals die van de vorige maand van Zuster Naudé (Marico) en Br. D. J. Prinsloo (Eendracht), jaarlikse bijdragen, gelijk die van M. Viljoen een maandelikse is. Al die bijdragen, t.w., Br. Engelbrecht en Br. Strijdom en familie, Mnr. Naudé, Br. Prinsloo, M. Viljoen, worden mij jaarliks of maandeliks gestuurd zonder dat ik er om vraag. Welk een trouw, welk een sympathie! Ze doet mij goed en wekt tot volgen!

2e: De bijdrage van Br. du Plessis is een deel van tienden, door hem voor kerkelike doelen gegeven, daar de Heer hem iets heeft doen vinden, wat hij wel zocht, maar toch niet altijd gevonden wordt. De Heere geve hem ook de eeuwige schat te vinden.

3e: De gift van mev. J. W. Gehle, van Erasmus, is de opbrengst van een zusterkransje, ge noemd Martha-kransje, omdat Martha Viljoen door haar trouwe maandelikse bijdragen de gedachte heeft doen ontstaan by mev. Gehle en andere Zusters te Erasmus om iets voor de Kerk te doen, opdat èn zij èn de kweekschool zichzelf kunnen onderhouden. Wat een mooie gedachte! Zullen er in andere gemeenten ook zusters gevonden worden die voor dit doel willen arbeiden? Wij zijn natuurlik die zusters, wier namen bij ons niet, bij God wel bekend zijn, hartelik dankbaar, gelijk ook alle andere vrienden die bijdragen hebben gestuurd.

Verder vermeld ik nog, dat mnr. Gehle mij voor dit fonds de opbrengst van een aantal bomen heeft beloofd, die geplant staan op zijn plaatsje "Amstelland, bij Erasmus. Ook hem onze dank!

OOM SAREL.

KASVERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER DE MAAND NOVEMBER 1919.

Weduwfonds. Gem. Bijdragen:

Memel	£2	15	7	
Zwartruggens	0	3	0	
Bethal	2	12	3	
Heilbron	0	9	10	
Vrede	0	14	7	
Venterskroon	2	12	3	
				£11 14 4

Pred. Bijdragen:

Ds. L. E. Brandt	15	0	0	
				£26 14 4

Alg. Fonds. Gem. Bijdragen:

Venterskroon				20 17 7

Theol. Kweekschool:

Memel	£1	0	0	
Venterskroon	21	2	6	
Eendracht ...	2	9	0	
Heidelberg ...	0	15	0	
				25 6 6

Beh. Stud. Fonds:

F.W.C.L. ...	£2	0	0	
Memel	1	5	1	
Bethal	4	15	1	
Heilbron... ...	0	13	2	
Venterskroon	3	8	11	
				12 2 3

Huishuur Ds. C.:

Memel	£0	8	6	
Vrede	0	3	0	
Venterskroon	1	5	0	
Eendracht ...	1	13	6	
				3 10 0

Almanakken:

P. L. Moolman	£2	4	0	
Ds. Kuhn ...	6	5	6	
I. Barnard ...	4	1	0	
D. J. Prinsloo	0	3	0	
J. H. de Bussy	0	12	0	
				13 5 6

Zondagsch. Roosters:

P. L. Moolman	£0	5	3	
Ds. Brandt ...	1	14	6	
Ds. Kuhn... ...	2	9	6	
D. J. Prinsloo	0	6	9	
				4 16 0

Z.S. Blad:

Diversen ...	£0	8	0	0 8 0

Hervormer:

Intekengelden	4 17 6
Van Gem. Chrissiesmeer (niet gespecificeerd)	30 12 0
	£142 9 8

H. J. L. Th. ROORDA,
Administrateur.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

ADVERTENTIEN.

Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt.

Familieberichten 6d. per regel.

Prijs per Jaargang 7s. 6d. vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan

de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.

No. 7. PRETORIA, 15 JANUARIE 1920. JAARGANG XI.

"Uw Verlosser is de Heilige Israels."

Jesaja 41 : 14b.

Te lezen : Jesaja 41 . 1—15.

Te zingen : Psalm 130 : 1, 4. Gezang 49 : 1. Gezang 120 : 1.

Ieder mensehart snakt naar verlossing. Zonde, ellende en dood zijn machten in deze wereld, die niet te loochenen zijn en die men nooit straffeloos negeert. Die machten brengen de mens in benauwdheiden dan wil hij zich aan hun knel ontworstelen. Ieder poogt dit natuurlik op zijn manier te doen. Ja, soms wordt ons de fatale raad gegeven door z.g. verlichte mensen : "ieder moet maar op zijn eigen manier zalig worden."

Dat is puur heidens. Uit die stelregel volgt dat de bevrijding uit die ons neerdrukkenden machten op verschillende wijzen wordt gezocht. De een zoekt het in wetenschap, de ander in zingenot, weer 'n ander in macht en rijkdom, etc. Hier wordt het ten slotte dan zoveel hoofden, zoveel zinnen.

Maar die machten blijven ons verschrikken en de langverwachtte verlossing blijft uit. Totdat de mens het beseft dat niets dat kreatuurlik is zonder meer, hem kan bevredigen. Daarom breiden anderen hun handen uit naar de hemel en zoeken die verlossing bij God. In de godsdienst toch in 't algemeen, zoekt de mens verlossing van het kwaad en verkrijging van wat voor hem als het hoogste goed geldt. Dit ligt ten grondslag aan alle godsdienst. Alle godsdienst, ook de heidense, tracht naar verlossing. Inzover is alle godsdienst verlossingsgodsdienst. De vraag in ons aller hart is : wat moet ik doen om zalig te worden ? En wat de gehele wereld, of de heerlikste schatten der wereld, ons niet schenken kunnen, zoeken wij te verkrijgen in onze godsdienst, nl. verlossing uit de machten die ongelukkig maken; maar niet alleen die negatieve. Ook positief : onverstoorbaar geluk, het eeuwige leven, de zaligheid. Dat verlangen is alle mensen gemeen, al voelen zij het niet allen even sterk; ja al willen sommigen het niet weten dat zij zulk 'n verlangen hebben. Naarmate nu de zonde en de ellende ons meer benauwen en de dood ons meer verschrikt, naar die mate is onze behoefte aan verlossing groter en sterker. Hoe minder de mens zich bewust is van zijn zonde en ellende, hoe minder hij verlangt naar redding. Hoe minder hij beseft dat hij een gevallen schepsel is en dus ellendig, hoe minder hij uitgedreven zal worden om uit de ellende uit te komen. Het woord van onze Heer Jezus geldt ook hier : de gezonden hebben de medisijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.

In vele godsdiensten wordt de verwachting gekoesterd dat eenmaal het goede het kwade zal overwinnen, en die verwachting wordt dan vastgeknoopt aan een bepaalde persoon. Daarin treedt dan het persoonlik element in de godsdienst op de voorgrond, en beseft de mens dat godsdienst eigenlik is een persoonlike verhouding van de mens tot God, die ook als Persoon gedacht wordt.

In dit verband neemt Israel weer een enige positie in onder alle volkeren der wereld. Het uitzien naar verlossing was bij Israel sterker dan bij andere volken, omdat de Israeliet de nadruk legde op zonde, ellende, schuld. Omdat Israel juist besefte dat God heilig is. "Uw verlosser is de Heilige Israels."

Die verlossing verwachtte Israel van een koning. Aan de ene kant zal die Koning een mens zijn door God met biezondere krachten en gaven toegerust. Aan de andere kant zal Hij boven al wat menselik is uitgaan : Zijn aangezicht zal zijn vol lieflikheid gelijk aan dat van een der engelen.

Nu eens zal God zelf die Koning zijn, dan weer zal de Messias Hem zijn. De geloofsverwachting der vrome Joden was naar zijn kern Messias-verwachting. De vromen snakken naar die "uitverkorene Gods," die Davidszoon, die Godszoon, die mensenzoon, die gezalfde des Heren. Hoe meer Israel verdrukt werd door de bescherming van grote mogendheden, hoe dieper de vromen hun zonden gevoelden en hoe sterker en levendiger de verwachting naar de Messias in hun hart opwaakte. Hoe dieper de nood, hoe levendiger de hoop. Hoe bitterder de verdrukking, hoe heerliker het uitzicht naar verlossing. De Israeliet zocht verlossing bij zijn God, en hij wist dat hij bij God nooit beschaamd zou uitkomen. Immers God was het die zijn leven verlost van het verderf, Die verlost van alle ongerechtigheden. Daarom kan de Israeliet zingen: "maar God zal mijn ziel verlossen van het geweld des grafs." Men riep tot God want men geloofde aan Zijn hulp; immers God "hoort het geroep dergenen, die Hem vrezen en Hij verlost hen" (Ps. 145 : 19). Daarom kon Job juichen in zijn smart en zieleangst : "Ik weet dat mijn Verlosser leeft."

Maar de Israeliet wist ook dat God wil gebeden zijn; Hij wil hebben dat wij Hem aanroepen. Dat horen wij van de profeten: 'Here, hoe lang schreeuw ik en Gij hoort niet, hoe lang roep ik geweld tot U en Gij verlost niet (Hab. 1 : 1). Soms is de nood al hoog gerezen en nog toeft God, vandaar dat dringend roepen dat ons soms onbescheiden lijkt: "Haast U, o Gode om mij te verlossen." Maar voor de Israeliet is dit gewoon, want hij geloofde het en ervoer het zo menigmaal "die tot Hem roept in de benauwdheid, die verlost Hij."

Voor de politieke geschiedenis van Israel was dit waar. Hoe wonderlik heeft God dat volk verlost uit het slavenhuis der verdrukking in Egypte! En hoe wemelt de latere geschiedenis van dat volk van de verlossingen des Heren. Maar bovenal was dit geestelik waar. God bewaarde en verloste het geestelik Sion dat Hem diende, met Hem leefde en Zijn verlossing verwachtte. De vromen in Israel leefden in de volle verzekerdheid "God zal Sion verlossen. Het duurde soms langer dan men dacht, maar dan zond God een profeet om te bemoedigen en die verwachting levendig te houden. "Zegt de onbedachtzamen 'weest sterk,' en vreest niet: God zal komen en ulieden verlossen" (Jes. 35 : 4). Dan herleefde die verwachting en vol moed bestormde men weer Gods troon met: "twist mijn twistzaak" en verlos mij. Waneer de belofte des Heren: Ik zal Mijn volk verlossen, op zich liet wachten, ontbrak ook de vertroosting door Zijn profeten niet. "De Here, uw God, is in het midden van U een Held die verlossen zal." Vrees niet, gij wormpje Jacobs, gij volkje Israel, Ik help U en uw Verlosser in de Heilige Israels." Dan juichte men weer in zijn geloofszekerheid, de hoop herleefde en verheugd riep men: "Gij, o Here, zijt onze Vader, onze Verlosser van ouds in Uw naam. Sion z a l door recht worden verlost."

Ook na de laatste profeet Maleachi bleef die verwachting. Ja, ze werd sterker naarmate de verdrukking zwaarder werd. Jesaja had voorspeld : "zij zullen roepen wegens de verdrukkers en de Heer zal een Heiland zenden om hen te verlossen."

En die Heiland verwachtte men voortdurend. Dat zien wij in de oude rechtvaardige en godvrezende Simeon, die de "vertroosting Israels verwachtende" was en ook vond in de oude profeten; Amos die van Jezus sprak tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

Ten tijde van Jezus geboorte zien wij in de heiden-wereld de behoefte naar verlossing sterker dan ooit. Men was al moede gefilosofeerd en de wetenschap bracht wel kennis, maar geen verlossing. Men was zeer godsdienstig geworden; men diende als het niet anders kon zelfs "de onbekende God." Dus het heidendom was een andere richting ingeslagen, nl. die van godsdienstigheid. Elk dwaalde zijns weegs en niemand werd verlost.

Het heidendom was met al zijn beschaving, verlichting, wetenschap en eigenwillige godsdienst, geestelik bankroet, meer verlossingsbehoeftig. Zo heeft God ook het heidendom voorbereid en toebereid voor de "Heilige Israels."

Immers Hij was ook de wens aller heidenen. Die wens is vervuld, de verwachting van de vromen in Israel is werkelikheid geworden. Het woord is vlees geworden. Hij is ons geworden wijsheid van God en heiligmaking en verlossing. "Uw Verlosser is de Heilige Israels." Een persoon, die in een persoonlike verhouding tot God stond, en dies de ware positie innam, en voor ons die positie heeft veroverd en ons die positie door de verlossing, die Hij teweeggebracht heeft, deelachtig maakt. Een volkomen verlossing, niet door goud of zilver, maar door Zijn leven, door Zijn bloed. "Gij zijt duur gekocht." Verlost zijn wij naar ziel en lichaam, daarom moeten wij God verheerliken naar ziel en lichaam. De kristelike godsdienst is persoonlike godsdienst, een persoonlike verhouding tot God. Dat is de ware godsdienst, die ons hart ten volle bevredigt en ons verlost uit zo grote dood.

"Uw Verlosser is de Heilige Israels."

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Januari 1920.

Waarde Neef Willem!

Hoe gaat het met U, met Nichtje en de kinders? Ik hoop, dat gij allen nog fris en gezond zijt; als het anders is zal het mij spijten. Met ons gaat het nog wel, dank zij onze lieve Heer.

Het is echter op Uitkijk ontzettend droog. Sedert het begin van Desember hebben we geen goede regen gehad. Wel regent het rondom ons: wel komen elke dag donkere wolken op en dreunt het in de verte, maar als dan de wolken boven Uitkijk staan, steekt een storm op, die verbazend veel stof uitwaait en alle regen is weer voorbij.

Ik schrijf U dit niet om te klagen, want daarvoor hebben w ij geen reden. In ons Zuidafrika is alles nog volop te krijgen, al is het wat duur. Ook schijnt dit niet veel moeite te geven, want tegenwoordig komen de kuiermensen niet meer bij uw Oom met spogkarren en blink paarden, maar zij klimmen het pad tegen Uitkijk uit in "tuf-tuf"-karren, zoals ou Sixpence zegt. (Ook uw oom heeft er al aan gedacht zo'n wagen zonder paard te kopen, maar, waarde Neef, brieven schrijven in de kranten brengt geen geld in, en Oom zijn boerderij betaalt ook niet genoeg voor zo grote dingen. Uw tante zegt wel zo'n enkele schoot: "Sarel, schrijf niet zoveel brieven, en gebruik die tijd voor het kijken achter de kaffers, misschien krijg ik dan ook nog een motor.")

Maar laat die tuf-tuf-karren nu maar blijven. Ik wil alleen maar opmerken, dat wij in Zuidafrika nog geen reden tot klagen hebben, als wij maar willen denken hoe in Europa duizenden, ja, honderdduizenden omkomen van koude en gebrek, omdat de grote mannen, de stieren van Basan en de bokken, waarvan de profeten spreken, nog geen vrede willen maken en nog altijd uitgaan op roof en onderdrukking. Zal die in 1920 nog zo voortgaan? Wij hebben horen preken, "Vrede op aarde"; wij hebben elkaar een voorspoedig jaar gewenst; we hebben mooie kerstmis en nieuwjaarskaarten ontvangen en weggestuurd, maar of we werkelik rust en vrede op aarde zullen krijgen: ik weet het niet, ik geloof het ook niet. Er zijn koerantschrijvers die schrijven in 1920 zal er weer oorlog komen, vreseliker dan die achter de rug is; er zijn anderen, die willen weten, dat er niet alleen vrede zal zijn, maar dat de wereld op aarde veel beter zal worden. Maar van dat profeteren, Willem, geloof ik niet heel veel. Ik geloof maar net over die zaak in twee dingen;

1e. Dat God regeert en Zijn welbehagen doet zijn.

2e. Zolang de mensen, groten en kleinen, nog onbekeerd zijn en alleen leven voor hun eigen ik en geen liefde tot God en de Here Christus en dus ook geen menseliefde kennen, zal er geen vrede zijn op aarde.

Toch wil ik U en uw familie en al onze lezers, ja, alle mensen wel toewensen: "veel heil en zegen in dit jaar 1920."

— — — — —

Nu het zo warm is op Uitkijk en uw Oom niet zo goed kan denken als gewoonlik, wil ik U eens schrijven over briefschrijven en brieven. Ik heb daarvoor reden, omdat ik een paar weken geleden op mijn dorp was en bij onze leraar ging kuieren. Ik doe dit bijna altijd, liever dan naar de B a r te gaan, want daar hoor ik in de regel maar zwetsen en grootpraten en kwaadspreken, soms ook vloeken, en daar moet ik geld uitgeven, wat ik liever gebruik voor armen en kerk, dan voor dat sterke goed, dat een arm mens rijk zich doet denken, en een dom mens verstandig of een zwak man sterk. Bij onze leraar hoor ik gezonde en goede woorden en wordt ik niet half dronk omdat ik daar in de regel koffie of teewater drink.

Die morgen was die ou leraar een beetje nukkerig. Ik kon dit goed zien en vraagde: Is Dominee niet wel? of heeft Dominee moeite? Die ou begon toen eens te lachen en antwoordde: "neen." Ik zag, hij was zo maar weer goed; ik wilde toch weten waarom hij nukkerig was en vroeg het dus dus nog eens.

Zijn antwoord was: U weet, Ou Sarel (want zo noemt hij mij altijd), een mens wordt altijd meer nukkerig van een speldeprik dan van een slag in zijn gezicht.

Ja, zei ik, dat is waar, Dominee.

Nu, kijk eens hier. Hier is een brief met de post gekomen, waarop geen postzegel is en nu moet ik 2d. betalen, en wat in die brief? "Mnr. moet mij toch haastig mijn attestatie sturen." Zo'n brief maakt mij nukkerig. 1e, moet ik 2d. strafport betalen; 2e, moet ik 1d. betalen om te vragen, waar is U aangenomen, wanneer, door welke leraar; 3e, moet ik schrijven, dat hij volgens kerkwet 2/6 moet sturen en die, o zo haastige vriend, moet meer als een week misschien wachten voor hij zijn attestatie krijgt. Zo gaat het met doopcedels, trouwcertifikaten, enz. Of men wil dat de leraar naar de magistraat gaat, om wat te vragen, of een karakterbrief en dan moet ik er maar

altijd een zegel opplakken en dat in die dure tijden. Sarel, dat is niet goed genoeg. Waarom geven die mensen niet precies op waar en wanneer omtrent ze gedoopt of aangenomen zijn en sturen het geld en een postzegel, dan kunnen zij ook per kerende post krijgen wat zij vragen.

Ja, zei ik, Oom Sarel, dat is zeker erg lastig en geeft veel werk, Dominee.

Dit is nog maar één speldeprik, Ou Sarel, gîng Dominee verder. Een andere is, dat mensen zo erg nalatig zijn in briefschrijven.

Hoe kom, Dominee?

Luister eens, Ou Sarel. U komt nu voor mij kuieren; denk nu eens, dat ik U eerst een vijf minuten voor de deur laat staan, dat ik U dan, als gij in mijn kamer zijt, nog vijf minuten laat zitten zonder wat te zeggen, zoudt gij dat beleefd en aangenaam vinden?

Neen, zeker niet, Dominee.

Recht zo, ou vriend! Zoudt gij weer komen kuieren?

Ik denk niet, Dominee.

Zoudt gij niet denken, die ou leraar denkt niet veel van zijn mensen?

Zeker zou ik dat denken, Dominee.

Nu, luister weer eens. Als iemand mij een brief schrijft, dan is dat voor mij zo goed als dat hij komt kuieren. Als iemand voor mij kom kuieren, dan mag ik hem zo maar niet afschepen met nukkerigheid en onbeleefdheid.

Neen, zeker niet, Dominee.

Maar als iemand bij mij komt kuieren, dan mag die man of vrouw ook niet onbeleefd wezen.

Neen, natuurlik niet, Dominee.

Nu, ou Sarel, als een mens een brief zonder postzegel of met te min zegels aan mij stuurt, is hij onbeleefd. Als een mens mij lang op antwoord op een brief laat wachten, is hij ook onbeleefd. Ja, nog meer, hij is geen christen, want hij rooft van mijn geld, van mijn tijd en hij geeft mij ergernis. Daarom weeg ik alle brieven voor ik die naar de post breng en plak er genoeg zegels op; antwoord ik alle brieven als ik kan dezelfde dag, als ik bij huis ben en dit nodig is, en schrijf ik geen brieven met haastigheid ,als ik zelf niet behoorlik laat weten wat ik wil hebben. Wat denkt U, Ou Sarel, is ik recht?

Ik meen zo, Dominee!

Nu we toch gezelsen over brieven, denk ik, ou vriend, dat gij mij eens zegt of gij nooit eens nukkerig wordt als iemand U een brief schrijft, waar niets in is.

Ja zeker, Dominee, is Oom Sarels antwoord.

Nu, ou vriend, zulke brieven krijg ik ook maar al te veel, en op die antwoord ik nooit. Met zulken doe ik, zoals een bouwmeester uit verlopen eeuwen gemaakt heeft bij het bouwen van een pastorie. Boven de deur van de studeerkamer heeft hij dit versje laten schildren:

Te lang gerekt bezoek, doet mij het einde loven;
Bewaar m', o Heer, voor hen, die kost'bre tijd mij roven.

Zo zijn er mensen, die kuieren alleen om te zeggen dat het droog is, of dat de mielies vol rupsen zijn, of dat de lammeroogst zo klein is en al zulke klachten meer. Hebben zij dan een kwartier zo gepraat, dan gaan ze weer weg: hebben niets gezegd en mij van mijn tijd beroofd. Zulke briefschrijvers zijn er ook, ou Sarel. Zij schrijven niets, zij weten misschien ook niets en willen ook nog antwoord hebben. Ik antwoord niet.

Ja, Dominee, dat is treurig.

Toen ik nog student was, Oom Sarel, had ik een professor, die, als iemand der studenten bij hem kwam en zeide: Professor, het is koud vandaag, of het is warm, of het regent, of het kapokt en sneeuwt, dan was zijn antwoord altijd: "Mijnheer, dat voel ik ook, of ik zie wel. Hebt U niet wat anders te zeggen?" Toch was die professor een aangenaam mens en een goed christen—maar hij kon niet verdragen dat men hem zijn tijd roofde.

— — — — — —

Neef Willem, misschien is deze brief niet van uw smaak en zegt ge: Oom Sarel is zeker half mal van de warmte op Uitkijk.

Wel mogelik, mijn Neef, maar er zijn wel eens andere, grotere, verstandiger mensen dan uw oom mal geweest.

Tot weerziens. Met vriendelike groeten,

Uw oom,

SAREL.

ONS GEZANGBOEK.

Onder de Evangeliese Gezangen bij ons in de kerk in gebruik zijn er 17 van de Duitse liederendichter Gellert, meest allen door A. van den Berg, een vijftal door van den Kasteele, één door J. Hinlopen vertaald.

Ze zijn Gezang 12, 42, 16, 59, 60, 71 73, 112, 115, 118, 119, 135, 137, 156, 159, 179 en 192.

Wij willen iets over deze gezangen schrijven, maar eerst iets mededelen over de dichter.

In het Doop-register van 't kleine stadje Hainichen, in Saxen, van het jaar 1715, vindt men deze aantekening: "Christian Fürchtegott, M. Christian Gellert's, predikant alhier, vijfde zoon is geboren de 4de Juli en de 8ste van die maand gedoopt. Zijn moeder is vrouwe Johanna Salome, geb. Schützin. Och Here, verhoor mijn gebed ook voor deze zoon, moge hij goed van aard en vroom en eeuwig zalig worden."

Zo is dan ook weer deze geestelike liederendichter een zoon uit een protestantse pastorie, welke reeds zovele uitnemende mannen hebben opgeleverd. En wat meer zegt: hij is ook weer een zoon van een vrome moeder, van welke de levensbeschrjiver, wiens werk ik gebruikt heb, evenals van vele andere moeders schrijft:

"Gij moeders verdient wel, dat men voor U kerken bouwt; want, waar is van onze grote geesten een enkele wiens levensrichting en wiens vorming des harten niet de eerste indrukken van hun moeder heeft ontvangen?"

Ach, vonden wij ook in onze dagen, in onze pastoriën meer zulke moeders. Het geestelik leven van vele predikantszonen zou zeker dieper zijn.

In het huis van de vader met zijn 13 kinderen was geen weelde; het kleine inkomen dat, o schande der kerk, toen en nu ook door vele leraars genoten werd, liet geen rijk leven toe, vooral niet daar ook voor een goede opvoeding der kinderen moest worden gezorgd. Toch waren de ouders niet gierig. Vele jaren na haar dood roemden de inwoners van dit stadje de weldoende hulp van deze predikantsvrouw, de vriendin der kranken. Zeer dikwijls heeft de kleine Christiaan het kunnen zien, hoe zijn moeder de arme bedelaar soep heeft gegeven, en aan de arme kraamvrouw een kom krachtig vleesnat gezonden!

Zijn eerste onderwijs kreeg hij in de stadsschool, waar hem godsdienst geleerd werd en ook zeer gebrekkig les in de oude talen gegeven. Veel heeft dat onderwijs niet betekend, maar de kleine man heeft daar iets geleerd, wat de kracht van het Duitse volk is geweest: gehoorzaamheid. Om zijn ouders tegemoet te komen bij het onderhoud van zijn gezin heeft Gellert reeds in zijn 11de jaar koopbrieven, dokumenten en akten geschreven voor het stadsbestuur. In zijn 13de levensjaar heeft hij zijn eerste vers gemaakt bij gelegenheid van zijns vaders verjaardag. Eigenaardig en vindingrijk vergeleek hij zijn vaders huisgezin, van 13 kinderen en 2 ouders bij de pastorie, wier bouwvallige muren door 15 stutten moesten worden gesteund.

In 1729, dus op 14-jarige leeftijd, ging hij naar Meiszen om verder te studeren. Veel leerde hij ook daar niet, maar hij kreeg daar twee vrienden, die het levenslang bleven. Met het studeren ging het ook niet te best. Na vijf jaar was hij nog niet veel gevorderd en daarom keerde hij terug naar huis. De oorzaak van zijn niet slagen was een zekere schaamte en bevreesdheid, gevolg van zijn ziekelikheid. Hij was bang om voor de gemeente op te treden, gelijk hijzelf vertelt op de volgende wijze:

"Een burger verzocht mij doopgetuige van zijn kind te zijn, dat een paar dagen daarna stierf. Ik wilde een lijkrede houden, ofschoon mijn vader niet gaarne mij daartoe verlof gaf. In de middag zou het kind worden begraven; vroeg 's morgens acht uur begon ik mijn toespraak te bewerken, was echter laat klaar, vermorstte de nog overige uren met het maken van een grafschrift en had dus geheel geen tijd meer om die rede uit het hoofd te leren. Evenwel ging ik vol goede moed naar de kerk, begon op een plechtige manier en kwam zo ongeveer tot de derde volzin. Maar daar verloor ik mijn geheugen en de vermetele redenaar stond daar in zulk een verlegenheid, waaruit hij zich niet kon redden. Eindelik greep ik naar mijn schrift, dat als een goed dokument op groot papier geschreven was, ontvouwde het langzaam voor de eveneens zeer verschrikte hoorders, las enige bladzijden en legde het toen in mijn hoed, terwijl ik tamelik driest met lezen voorging. Men geloofde dat ik door droefheid mijn geheugen was kwijt geraakt."

Een goed geheugen schijnt Gellert niet te hebben gehad. Daarom is hij ook nooit predikant geworden.

Na vier jaren te Leipzig gestudeerd te hebben, moest hij bij gebrek aan middelen de studie opgeven, en werd huisonderwijzer, wat velen in die dagen deden, als hun het geld voor verdere studie ontbrak. Ook toen, gelijk later in geheel zijn leven, was zijn gedrag voorbeeldig en stipt;

nooit verzuimde hij een kerkgang, ja kon zeer boos worden, als hij zag dat iemand zonder noodzaak uit de kerk wegbleef.

Een jaar later ging Gellert weer naar Leipzig zowel om zijn neef daar te helpen als om ook zelf zijn studiën voort te zetten. Daar hij ook om gezondheidsredenen geen predikant kon worden, werd hij in 1744doctor in de philosophie en gaf nu les aan de studenten, eerst in retorica, later in de zedeleer. Hij was spoedig de raadgever in alles was opvoeding betrof, de helper van alle arme studenten en vóór velen hunner een wegwijzer ten leven.

Nu schreef hij ook zijn fabelen, die overal werden gekocht en gelezen en verbazende invloed uitoefenden. Zeer velen toonden hem hun dankbaarheid voor zijn geschriften: zo bracht een vrome boer hem eens een grote vracht vuurmaakhout ten geschenke. Ook rijken schonken hem grote sommen geld en Gellert kon nu onbezorgd leven, vooral toen hij in 1751 buitengewoon professor aan de Universiteit werd. Groot was de toeloop van studenten en vele anderen, die hem kwamen horen.

Zijn ziekte veroorzaakte eindelik dat hij voortdurend leed aan vreselike zwaarmoedigheid. Gedruktheid, angst en slapeloosheid kwelden hem voortdurend, en verschrikkelike dromen beletten hem te slapen. Eens verspreidde zich het gerucht dat hij zich om het leven gebracht had. Toen een vriend hem dat vertelde, antwoordde hij lachend: "ik hang en blijf hangen aan Christus als een Zijner leden."

Hij hield zich dus vast aan zijn Heiland en was uitermate verheugd, dat zovelen hem hun dankbaarheid toonden en dat hij dus wist en verstond veler leven te hebben gered van de dood en tot zaligheid te hebben geleid. Deze gedachte en vreugde vinden we dan ook uitgedrukt in een zijner liederen: "Troost des eeuwigen levens," ons Gezang 192 : 11.

Daar roept, o mocht mij God dit geven—
Wellicht een zalige ook tot mij:
"Wees welkom, gij hebt mij het leven,
Mijn ziele mij behouden, Gij."
O God, wat zaligheid, hoe groot
Een ziel te redden van de dood.

Bij al de smarten van zijn lichaamslijden kwam ook nog de ellende van de zeven-jarige oorlog, die hem uit Leipzig verdreef. Later, terwijl de oorlog nog voortwoedde, keerde hij daarheen terug en ondervond de hoogachting van vele hoge offisieren.

Tevergeefs zocht hij meer dan eens genezing en verlichting zijner krankheid bij het bad te Carlsbad. Maar niets hielp. Hij bleef lijden, maar droeg dit met het grootste geduld. In het najaar van 1769, op de leeftijd van een weinig meer dan 54 jaar, werd zijn lijden zeer zwaar. Geen hulp van mensen kon hem baten, zelfs niet van de beroemdste dokters, een van wie, de dokter van Frederik de Grote, door deze voortgezonden, ook hem bezocht. Op 13 Desember van dat jaar ontsliep hij, nog in de laatste dagen tot een zijner vrienden zeggend:

"Mij is barmhartigheid geschied—barmhartigheid geschied." Toen de dokter, die bij hem was, verklaarde dat hij nog maar één uur kon leven, zeide hij: "Nog maar één uur, God zij geloofd."

Zijn leven was Christus geweest, wie hij had zoeken na te volgen in liefde en lijdzaamheid, zijn sterven een biddend ingaan in de rust.

Over zijn liederen de volgende maand.

v. B.

PERSOONIKE ZAKEN.

Ds. P. J. Ebersohn heeft de beroeping naar Oost-Rand aangnomen. Hij hoopt Zaterdag, 7 Januari 1920, 's avonds 7.30 te Germiston te worden bevestigd door Ds. A. J. Barger. Intrede Zondag, 8 Februari, om 10.30.

Ds. J. J. Prinsloo, beroepen naar Krugersdorp, hoopt Zaterdag, 24 Januari, aldaar bevestigd te worden door de Konsulent, Ds. L. E. Brandt.

De heer S. P. Engelbrecht, Kandidaat in de H. Dienst aan de Universiteit te Utrecht (Holland), heeft in Desember zijn doctoraal examens gedaan.

Wie nooit zijn brood met tranen at,
Wie nooit in kommerlike nachten
Al weenend op zijn bedde zat
Bleef vreemd aan 's hemels wonderkrachten.

DIENSTEN VAN Ds. J. VAN BELKUM.

Zondag, 18 Januari. Nachtmaal te Heidelberg.
Voorbereiding Zaterdag, 17 Januari.
Nachtmaal Zondag, 18 Januari, 10 uur.
Doop nam. 3 uur. Avonddienst 7.30.

25 Januarie te Krugersdorp.

1 Februarie te Heidelberg, v.m. 10 uur, avond 7.30.
Dienstdoende Ouderling Br. D. J. Strijdom, Diaken Br. O. A. Strijdom.

8 Februarie te Trichardsfontein, Nachtmaal.

15 Februari te Heidelberg, v.m. 10 uur, avond 7.30.
Dienstdoende Ouderling Br. J. S. Smit, Diaken Br. J. N. van der Westhuijzen.

22 Februari te Witpoort. Wijk Boeder Ouderling L. J. Labuschagne.

29 Februari te Heidelberg, v.m. 10 uur.
Te Nigel nam. 3 uur.
Te Heidelberg avond 7.30.
Dienstdoende Ouderling Br. N. H. Jacobs, Diaken S. J. Jacobs.

7 Maart te Heidelberg om 10 uur v.m.,avond 7.30.
Dienstdoende Ouderling Br. D. J. J. Jacobs, Diaken Br. P. J. van Zijl.

NACHTMAALSVIERINGEN.

18 Januari 1920:—
Te Heidelberg, Ds. J. van Belkum.
Te Middelburg, Ds. A. J. Barger.
Te Bethal, Prof. Dr. Greyvensteyn.
Te Volksrust, Ds. J. J. Prinsloo.

25 Januari 1920:—
Te Krugersdorp, Ds. J. J. Prinsloo.

7 Februari 1920:—
Te Louis Trichardt, Ds. H. C. M. Fourie.

8 Februari 1920:—
Te Messina, Ds. H. C. M. Fourie.
Te Trichardtsfontein, Ds. J. van Belkum.
Te Germiston, bevestiging van Ds. P. J. Ebersohn.

INGEZONDEN.

De Redakteur houdt zich in geen opzicht aansprakelik voor de gedachten, meningen, stijl, enz., van wat is ingezonden.

Maquassie, 1 Januari 1920.

Mijnheer de Redakteur.

Bedrukt gaan wij dit nieuwe jaar in, hoewel de wolken mooi in het Westen opsteken en veelbelovend zijn vandaag, maar de zaaitijd is voorbij; overal kwijnt en zucht alles, water is op, van vele plaatsen zijn de bewoners reeds weggetrokken.

Ik zit in gedachten vandaag om over onze toestand te denken, want hongersnood staat ons voor de deur, en vandaag nog heb ik waargenomen hoe onverschillig het mensdom is.

Dit laat mij denken aan de laatste Zondag in het vorige jaar toen ik toevallig te Witpoort was en de kerkklok hoorde luiden: Zondaars komt, de Heer wacht op U!

Ik stapte ook naar de kerk; de predikant was uit en daar stond een ouderling; ik vroeg mijn maat, wie is die man? en hij zeide, dit is Oom Tom.

Wel, die Ouderling liet zingen Ps. 130 vs. 1 en las toen de Wet des Heren en vervolgens de 12 Artikelen des Geloofs, bij het lezen waarvan allen op zijn verzoek opstonden; toen las hij Leviticus 26, waarna hij een zeer ernstig gebed deed om nog eens te laten zingen Ps. 65.

Toen zegt hij: Mijn vrienden, vandaag wil ik niet een vers kiezen om dat te behandelen, maar zal proberen om onze toestand U duidelik voor te stellen. Kijk, toen de Heer Zijn wetten aan Israel gaf door de hand van Mozes, zeide Hij: Als gij Mij houdt als de enige en waarachtige God en gij maakt geen afgoden of gesneden beelden en gij houdt Mijn wetten, en houdt de rustdag, dan zal ik U regen geven op zijn tijd en ik zal uw koornoogst zegenen en uw wijnoogst, uw zaaitijd; dan zal ik in uw midden wandelen; maar wanneer gij zulks niet doet dan zal ik U bezoeken en zal U ordentelik straffen, want ik ben de Heer uw God.

Laat mij toe om U ook onze eigene geschiedenis te vertellen, zoals ik die mij herinner. Wij nemen die van 1880 af, toen daar een machtig koninkrijk tegen ons volk streed; onze vaders erkenden hun zwakheid en riepen uit de diepten van benauwdheid tot de Heer, en daar volgde een heerlike overwinning, zoals staat in het voorgelezen hoofdstuk: vijf van U zullen honderd verslaan.

In 1886 werden de goudvelden ontdekt en het hart van het volk werd verstokt en vergat haar Heiland voor het goud. De ontploffing van dynamiet volgend op de Jameson-inval, bracht ons niet tot bezinning en wij letten er niet op, evenmin als op de verwoestende plaag van de runderpest in 1896; ook de oorlog met Mpefu in 1897 maakte het volk niet indachtig dat het de Here vertoornd had. Wie denkt vandaag niet met weemoed aan die verschrikkelike drie-jarige oorlog met zijn bittere dagen? Zo kan ik aanhouden met U te vertellen. En wat is er verder met ons niet gebeurd? Alles is tegen ons; vroeger was het land gezegend en waar dan een hoed koorn gezaaid werd, won men 40 tot 50 zak; waar nu op hetzelfde land twee zak gezaaid wordt, wordt slechts 25 tot 30 zak geoogst, en dat dan nog alleen in goede jaren.

Vrienden, laat mij toe U te zeggen dat bij al de bovengenoemde straffen het mensdom nog altijd een uitweg gevonden heeft om op zijn manier te proberen anderen wijs te maken en te zeggen: ja, die straf is wel daar en wij lijden zwaar, maar deze of die is oorzaak van dit alles.

Vrienden, nu eindelik komt de Heer, nadat Hij amper al die straffen op ons volk toegepast heeft en voor minstens twintig jaren met ons gesukkeld, ons bezoeken met de grootste straf en dat is: Uw hemel zal Ik maken als ijzer, en uw aarde als koper.

Vrienden, wie van U kent zo een jaar? Wie heeft van zo een jaar over ons volk in vroeger dagen gehoord? O ziet U, nu zegt de liever Heer: o, mens, zoek nu nog een uitvlucht; wil nu erkennen dat het is om onze zonden—nu zal Ik U slaan; de hemel als ijzer, de aarde als koper. Willen wij nu onze zonden belijden? Het helpt niet uw nek stijf te houden! Wat zal er van ons worden als wij geen regen krijgen. Is het nu ernst? Kom dan, en laat ons voor de Heer ons verootmoedigen, en Hij zal ons weer als voorheen regen geven als in de dagen onzer vaderen.

Vrienden, is het voor U ook niet wonderlik dat onze Godsmannen het volk niet bijeenroepen om als een man ons voor de Heer te verootmoedigen? Gaat het met ons niet als in de dagen van Elia, toen was er maar een man die zich die toestand van het volk aantrok, maar waar hebt U in deze tijd gehoord van een Godsman, die voor het volk zegt: Komt, mijn volk, komt, wij gaan tot de Here, komt laat ons onze knieën buigen en onze zonden belijden! Nu niet als een kerkgenootschap, dit zal niets helpen! Wij moeten als een volk, als één man komen; hebt U van zulk een man gehoord? Ik niet!

Ik wil eindigen en vragen: denkt na over het U voorgelezene en vraag Uzelf af, waar gaan wij heen?

Nu, mijnheer de Redakteur, ik heb vandaag de 1ste Januari 1920, hierover nagedacht en uitgezien. Onze toestand is treurig, want inplaats van verootmoediging, zijn hier vanavond in mijn buurt weer twee danspartijen.

Onze tijd is ernstig, maar het mensdom blijft onverschillig!

De uwe,

S. J.

Ere zij God in de Hemelen en vrede op aarde.

Blij Vooruitzicht,
16 Desember 1920.

Hier zit ik te Blij Vooruitzicht op 16 Desember te denken.

Donker is de toekomst als ik zo geheel alleen in mij huis zit te denken over de verdeeldheid mijns volks, en de vraag bij mij opkomt, hoe zullen wij weer bij elkaar komen? hoe zullen wij ons volk weer bij elkaar brengen, opdat wij weer een ideaal van eenheid hebben.

Ik weet en gevoel dat wij als een volk verdeeld zijn en daarom niet kunnen feestvieren op 16 Desember. Wij behoorden een vernieuwing te hebben van de belofte van onze vaderen; want er is een grote en dodelike breuk onder ons, die wij tevergeefs zoeken recht te maken. Hoe het Evangelie ook gepredikt wordt, alles is een mislukking.

Als wij denken aan onze jonge mensen, dan kunnen wij als ware christenen niet anders doen dan ze bewenen, ja zelfs over een groot deel van onze volwassenen moeten wij wenen.

Als wij rond reizen, kunnen wij opmerken dat hier en daar een huisgezin is waar God des avonds en des morgens geloofd en gedankt wordt; maar ook kunnen wij opmerken dat in iedere woning geklaagd wardt over gebrek aan geld en over krankheid des lichaams, en dat wij in ons eigen land houthakkers en waterdragers worden voor de vreemden, ja dat de Afrikaners zo de een na de ander van hun grond moeten verkopen.

En tot wie wordt in die nood geroepen? Tot de regering of tot God, dit alleen alles kan rechtmaken? Wat moeten wij doen om gered te worden van al de ellende, vooral van de dodelike breuk van ons volk?

Laat ons met David zeggen: Kom, laat ons de Here een feest vieren van blijdschap en vrede! (1 Kronieken 15 en 16). Laat ons dit lezen en dan

zullen wij tot een rechte zienswijze komen om het verbond te vernieuwen met de God onze vaderen, opdat het hart der vaderen wederkere tot de kinderen en het hart der kinderen tot de vaderen, en het hart dergenen die God vrezen zich verblijde. Laat ons reinigen ons feest van 16 Desember, dat wij als een erfenis hebben ontvangen van onze vaderen, opdat de zegeningen weder tot ons mogen komen. Waarom twisten wij, broeders van hetzelfde huis, onder elkander? Zijn wij christenen ongelovig geworden, zodat wij de drekgoden van de vreemden nahoereren, b.v. hierin, dat wij gelovigen ons leven verassureren bij menselike maatschappijen, inplaats van dat wij de tienden van al ons goed geven aan Gods huis en daardoor voorzorg maken voor onze kinderen. Dan zal de Here geven, dat die opeten opgegeten zullen worden, en die ons in de gevangenis plaatsen zelf gevangen zullen worden, en de verdrukkers verdrukt zullen worden, en de plunderaars geplunderd zullen worden, en die ons beroven beroofd zullen worden. Maar dan moeten wij alle partijen een nieuw verbondsfeest maken. (Jeremia 31 vs. 31.) Dan zullen wij niet meer hebben tot onze broeders te zeggen: Kent de Here (Jeremia 31 vs. 34). Maar nu veroordelen wij elkander en heersen met strengheid over elkander, omdat onze breuk dodelik is (Ezechiel 34 vs. 3-10). Maar als wij in zak en as ons vernederen en elk gelovige neme van zijn plaats een steen des Verbonds mede om die ter bestemder tijd te brengen naar het Verbondsfeest, want die stenen moeten weer verzameld worden, dan zal de Here aan ons weer enerlei hart geven en een nieuwe geest in onze boezem plaatsen van eenheid en liefde (Ezechiel II vs. 19), ja zelfs de vensters des hemels zullen opengedaan worden, zodat daar in overvloed van vrede en liefde zij en ook onze schuren vol koorn en onze bulten vol beesten en klein vee, en in onze dalen most en olie en honing zijn, ja ook onze lichaamskracht en onze gezondheid zal weer groot zijn en vernieuwd worden.

Maar indien wij altijd zo voortgaan, en de ene christen de andere veracht en smadelike woorden van verachting worden gevoerd, en de een tegen de ander woorden van smartelike krakélingen gebruikt, dan zal er grotere haat en verdeeldheid komen. Inplaats dat wij onze broeders en zusters zeven maal zeventig maal hun zonden vergeven, zijn wij genegen om grote vereringen te geven aan de leidslieden van ons volk die wij op de schouders dragen, en om zulke vereringen aan God te geven, daarvoor zijn wij te arm, te oud, te eenvoudig of te jong, zo wij zeggen. Ik heb toch nog niet gehoord van een groot dankfeest voor ons volk van gelovige en ongelovigen, waar de voorspelling van een grote pestilentie in November 1919 niet is bewaarheid geworden, ook niet dat wij als volk een dankfeest hebben gehouden omdat die pest niet weer is gekomen, maar is opgehouden.

Wij vieren op 16 Desember tweedrachtig feest en verwachten dan toch de zegen van de Here; hoe kan dat wezen? Daarom ben ik ook tehuis gebleven.

Zo denk ik het is beter dit schrijven te richten aan mij mede-broeders en zusters, de kinderen Gods, de gelovige christenen, die genegen zijn te zeggen: Wij komen, mannen broeders, landgenoten, en wie geeft antwoord, opdat wij beginnen de breuk van ons te helen? Maar die hiervoor niets gevoelt, die zwijge, opdat het werk Gods niet gehinderd worde; de wil des Heren zal toch geschieden. Over onze verdeeldheid zal de Here beschikken om die te helen, al zal het ook uitlopen om loten te werpen over de verschilpunten. Laat ons ons dan verbeteren en heel maken wat verbroken is en niet meer zien op de vuilheid en laagheid van anderen, maar op onszelf, want omdat wij eerst anderen willen recht helpen maar ons eigen huis verwaarlozen, dat vervuild is, daarom kunnen wij niet recht komen.

Laat ons beginnen de tienden te geven van alles aan Gods huis aan degenen, wien het toekomt (Nehemia 10 vs. 38); en omdat ik Ezechiel 33 vs. 4-7 gelezen heb, daarom kan ik niet zwijgen.

Waarde landgenoten, zullen wij nu maar voortgaan op deze weg, totdat het lijden zo zwaar voor ons wordt dat wij zullen zeggen: "Bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons"? (Hosea 10 vs. 8).

Kan uit een haat tegelijk kwaad en goed voortkomen? (Jacobus 3 vs. 11-14.) Laat ons liever ons leven stellen voor het leven van onze medebroeders, en in ons geestelik en maatschappelik leven geen partijschappen hebben.

L. H. ROUX.

Bus 7, Morgenzon,
2 Januari 1920.

Aan de Redaktie van "De Hervormer."

WelEerw. Heer,—Vergun mij een paar regelen in de Hervormer te doen publiceren om op hoogte van zaken te komen in verband met Ds. Prinsloo's beroeping en verblijf te Standerton als Predikant van de Ned. Herv. Gemeente aldaar.

Zoals allen die intekenaren van de Hervormer zijn zich zullen herinneren, werd Z.Eerw. door de

Ned. Herv. Gem. van Standerton en Volksrust beroepen en te Standerton bevestigd in April l.l. Die beroeping werd eenparig door de gemeente gedaan en de gemeente zal met mij instemmen dat Ds. Prinsloo zonder uitzondering de achting van deze gemeente ontving en dat de opkomst en stemming der gemeente bewijs voldoende daarvan gegeven heeft bij de bevestiging. Wat moet ik tot mijn grote teleurstelling en ook die der gemeente Standerton en Volksrust in de Hervormer van 15 Desember 1919 lezen? — Ds. Prinsloo beroepen naar Krugersdorp nam die roeping aan, Z.Eerw. hoopt 24 Jan. aldaar bevestigd te worden.

Ik vraag beleefdelik wat de reden is van dit kort verblijf, nog geen 9 maanden te Standerton. Alvorens ik verder ga ook als vertegenwoordiger wil ik wachten tot het eerstkomende Nachtmaal van de Ned. Herv. gemeente van Standerton, maar wens op bovenaangehaalde ingelicht te worden— niet om geschrijf uit te oefenen, maar om de belangen en eer van de Ned. Herv. Gem. Standerton te handhaven.

D. S. JACOBS,
Ouderling.

Eerwaarde Ds.

Ik heb de vrijmoedigheid om van U inlichting te vragen over "Kristmis." Ik ben opgevoed in de leer dat Kristmis de 25ste Desember, de geboortedag van Christus is, en vast is mijn geloof dat het zó is. Maar nu hoor ik van anderen die zeggen dat het niet die dag is. Door nalatigheid van Jozef en Maria om aan te tekenen in hun dagboek wanneer hun kind geboren is, is dit niet in de Bijbel ingevuld. In latere tijden was Kristmis altijd in Januari tot daar een zekere Paus was die het veranderd en teruggezet heeft op de 25ste Desember, omdat die dag ook van zekere betekenis was.

Daarom heb ik besloten om van U inlichting te vragen in deze zaak.

Want ik lees wel dat er een gebod uitging van de Keizer dat de gehele wereld moest beschreven worden, zo is Jozef dan ook met Maria uit Nazareth naar Judea gegaan om daar beschreven te worden, en toen is hun kind geboren in Bethlehem. Maar van de datum lees ik niets.

Dus hoop en vertrouw ik dat U mij op mijn vraag 't rechte antwoord geven zal.

Met de gezondheid helemaal goed, wens U ook 't beste in gezondheid toe. Met beste groeten, blijf ik uw gemeentelid,

JOACHIM VILJOEN, C.zoon.

Gegund,
P.K. Bosmonsfontein,
via Greylingstad.

Antwoord op bovenstaand.

Broeder Viljoen,

Paulus schrijft in de brief aan Titus, hoofdst. 3 : 9 : "Wedersta de dwaze vragen en geslachtsrekeningen en twistingen en strijdingen over de wet, want zij zijn onnuttig." (Vgl. ook verder 1 Tim. 1 :4, 4 :7, 6 :20; Titus 1 :14.)

Ik schrijf U deze woorden van de Apostel niet om U af te schepen, maar om U en anderen te waarschuwen voor die velerlei soort van mensen die in de laatste dagen zullen opstaan en nu ook opstaan om de gelovigen te verleiden en met allerlei dwaze vragen trachten hen afvallig te maken. Pas op voor hen!

Op uw vraag dit antwoord : Zoals U zelf schrijft, in de Bijbel lees ik, "dat Jezus geboren is in de dagen van Keizer Augustus." Het is dus voor niemand mogelik te zeggen op welke dag de Heer geboren is. Jozef en Maria zijn niet nalatig geweest daar zij niet de geboortedag hebben aangetekend; het was geen gewoonte dit te doen en de wet verplichtte het niet.

Het is er de kerk van alle tijden niet om te doen geweest om juist de geboortedag te vieren, maar meer om op een zekere vaste dag in het jaar het feit te gedenken dat God Zijn Enig geboren Zoon aan de aarde gegeven heeft om te verlossen. Wat men U van die paus verteld is erg vermakelik. Zover ik kan nagaan is het Kerstfeest altijd op 25 Desember gevierd, ofschoon hier en daar ook wel op andere dagen, maar dit was niet algemeen Laat U dus door niemand verleiden met zulke praatjes. Bij het Kerstfeest is het niet de vraag of Jezus Christus wel op de 25ste Desember is geboren, maar is hij werkelik in de wereld gekomen om zondaren, ook mij, te redden.

Verder moet ik U opmerken, dat het zeer verkeerd is om te spreken of te praten van Chrismis en nog maller van "Vader Chrismas." Hoe de Engelsen daarbij komen, want het is van hen in Afrika gekomen en door vele Afrikaners, die liever basterd-Engels dan zuivere Afrikaners zijn zonder nadenken overgenomen, weet ik niet. Het feest dat geheel de kerk op aarde viert op 25 Desember is

het feest der komst in het vlees van de Here Jezus. Kerstfeest (verkorting van Christusfeest), ook wel in Roomse kringen Kerstmis (of godsdienstoefening ter ere van Christus geboorte) is de rechte naam, die wat betekent. Wanneer 25 Desember het Christusfeest is en moet blijven, dan is het wel jammer dat het meer en meer verbasterd in een pleizierdag van veel eten, drinken, uitgaan, en dat de kerk wordt vergeten.

v. B.

KLERKSDORP.

Avondmaalsviering, 10 en 11 Januari 1910.

Op komst der gemeente zwak, zeer zeker wegens de verschrikkelike droogte.

Het kerkgebouw was tamelik gevuld.

Zaterdag voorbereidingsdienst toen Ds. Ennis sprak over Ps. 119 : 19: "Ik ben een vreemdeling," enz. Z.Eerw. deed een ernstig gebed om regen en de Here verhoorde het gebed, want Zaterdagnacht viel de regen, alhoewel niet veel, maar toch een verkwikking.

Zaterdagavond kerkeraadsvergadering en besloot de kerkeraad het salaris van hun leraar met £5 maandeliks te verhogen.

Zondagmorgen was onze HoogEerw. Scriba, Ds. van Belkum, op de preekstoel en sprak over de Here Jezus op de bruiloft en hoe Hij het water in wijn veranderd had. Ook deed Zijn H.Eerw een innig gebed om regen en voor dat de middagdienst begon regende het.

In de Zondagnamiddagdienst sprak Ds. van Belkum over het dopen der kleine kinderen en over het dopen van grote mensen zoals in onze dagen gebeurt. Ernstig en aangenaam waren die woorden van beide leraren. 15 kinderen werden gedoopt en 2 leden der kerkeraad, Ouderling Terblanche en Diaken P. Swanepoel, werden bevestigd door Ds. Ennis.

Ds. Ennis bedankte Ds. v. Belkum hartelik voor zijn overkomst.

In de avond sprak Ds. Ennis in de Verenigde Kerk en preekte Ds. v. Belkum andermaal voor ons over Jesaja 54 : 2. Het was ons aangenaam die oude leraar na 14 jaren weder te horen en wij bidden dat de Here zijn woorden zal zegenen.

Volgende avondmaalsviering de tweede Zondag in April.

50-Jarig Feest van de Kweekschool der Gereformeerde Kerk te Potchefstroom, Vrijdag en Zaterdag, 28 en 29 November 1919.

Onze Gereformeerde Broeders hebben op Vrijdag en Zaterdag, 28 en 29 November 1919, een merkwaardig feest gevierd. Het was 50 jaar geleden dat door wijlen Ds. D. Postma hun kweekschool te Burgersdorp was geopend. Het toen kleine plantje is een grote boom geworden, die een goed deel van ons volk overschaduwd. Het was goed gezien van Ds. Postma, dat zijn kerk in de eerste plaats behoefte had aan door haar zelf opgeleide leraars. Hoewel de kweekschool in den beginne veel moeilikheden had niet alleen van andere kerken, die de idee belachten, maar ook van haar eigen kerkleden, blijkt het nu duidelik dat zijn plan goed was en haar werk niet vruchteloos.

Er waren van de gemeenten van elke provincie afgevaardigden gekomen en ook onze kerk was vertegenwoordigd door onze Scriba.

De feestviering begon Vrijdagmorgen met een redevoering van Prof. Los oven Bijbelse karakterkunde. Na afloop van die keurige en goed bewerkte redevoering droeg Z.HoogGel., aftredend als Rector, het rectoraat over aan zijn opvolgen, Dr. J. D. du Toit. Prof. Los werd met zijn huisgezin een goede reis toegewenst in verband met zijn reis naar Europa.

Behalve door Prof. Los werd ook nog gesproken door Ds. Hamersma, van Philipstown, Prof. Postma en student De Klerk.

Vrijdagnamiddag was er een grote receptie in het huis en de tuin vroeger bewoond door Pres. Pretorius. Ruim 300 gasten waren tegenwoordig, onder wie o.a. ook Prof. Pont, van Utrecht, Holland, was.

Toespraken afgewisseld met muziek en verversingen werden gehouden door Ds. Hamersma, Ds. J. A. du Plessis, Dr. Pont, Ds. L. P. Vorster en Ds. van Belkum. Ook werden een groot aantal telegrammen voorgelezen van personen uit geheel de Unie.

Zaterdagmorgen werden weer toespraken gehouden door Dr. J. D. du Toit over het Theologies Standpunt der School, door Prof. Los over gebrek aan leraars, die beweerde, dat er aan hen geen gebrek was, maar wel aan leraars; door Prof. Postma over Christelik Hoger Onderwijs; door Prof. Kamp over Hoger Onderwijs en Volksleven; en door student de Klerk over de vraag "Wat wil ons?"

Zaterdagmiddag werd verslag gedaan over de stand van het jubileumfonds, waarvoor was gekol-

lekteerd £13,757 4s., en betaald meer dan £10,000.

Vele andere leraars en andere leden der kerk vertelden van hun ervaringen en hun strijd in vroeger dagen, wat zeer interessant was.

Zaterdagavond werd een Vereniging voor Hoger Christelik Onderwijs gesticht.

Lezers van onze koerant, die een meer uitgebreid verslag wensen te genieten, verwijzen wij naar de mededeling omtrent dit feest gegeven in No. 432 van 1 Desember 1919 van het Kerkblad der Gereformeerde Kerk in Zuidafrika.

Wij wensen onze Gereformeede Broeders en Zusters hartelik geluk met hun welgeslaagd feest, met de bloei hunner school en roepen van harte toe: Vivat floreat, crescat, haar school (d.i. de school der Gereformeerde kerk leve, bloeie en groeie).

J. A. SRAUSZ.

UIT DE KINDERKERK IN DE KERK.

In zijn preken ging er een kracht van hem uit, die allen aangreep en niemand losliet. Maar het heerlike er van was, dat deze kracht volkomen gedragen werd door zijn bewustzijn van zijn zedelike armoede, der diepste ootmoed. Strauss wist niets van zichzelf. "Dikwijls heb ik hier in de Konsistorie met de duivel gevochten. Deze vertelde mij wanneer ik goed met vreugde gepreekt had: Heden hebt gij goed gestudeerd, gedacht, gesproken!" "Gelukkige," zeide hij eens tot zijn hulpprediker, "gij kent het lied van buiten: alleen God in de hoge zij eer," ach, mocht ik het maar altijd meer uit- en inwendig kennen!" In het gezangboek der gemeente Iserloh stond een lied met dit vers: En is de stervensnood voorbij, dan zet ik, mijn God nevens U, mij; Strauss verbeterde dit in zijn preek: En is de stervensnood voorbij, dan zet ik, mijn God, onder U, mij. — In de prediking van Strauss was, bij zijn vurig belijden van God een zeer wonderlike zelfverloochening. Een van zijn gemeenteleden zeide: honderdmaal grijpt hij de mensen in hun hart en trekt ze met zich voort naar de zee der liefde, onder het kruis van Golgotha, onder het beeld van de zondaar, onder de jammerlike trekken der ellende, die door de wereld heengaan. Honderdmaal kon ik schreien, nu van vreugde, dan van smart; maar dan breekt hij af en had voor de treurige troost, voor de zwakken kracht, voor de twijfelenden een versterking van de wil. Zo gaat het slag voor slag, uit de verplettering in de opwekking, van de verbreking naar de opbouwing. Kortom—hij wil slechts indruk maken daardoor, dat hij elke indruk zijner persoonlikheid en zijner gaven vermijdt." Zijn koster Schwanemeier, een echte Westphaler, vol vaste en grootsprakerige beginselen, een uitnemende voorzinger, schoonschrijver en schrijnwerker, machinemaker en Latinist, werd ook door de opwekkingsbeweging aangegrepen, maar verzette met alle macht zich er tegen. Hij was overigens de beste helper voor zijn leraar, een bezigheidsman, die de schulden wist te delgen, die orde en fatsoen wist te bewerken, en de boeren ontzag inboezemde door zijn dikwijls bijtende aanmerkingen. Toch was zijn verhouding tot Strauss voorbeeldig, al hadden beide als originele persoonlikheden weinig punten van aanraking met elkander.

Boven alles werd de prediking gedragen door zijn gebeden. Dat waren de adelaars-vlerken, waarop hij zijn woord droeg. Strauss was door en door een priester. Alles bij hem was priesterlik zonder enige gemanierdheid en opzettelikheid. De wijze waarop hij de formulieren las, de zegen uitsprak naar de kansel ging, had zo iets indrukwekkends dat de mensen van zelf opstonden als hij door de rijen ging. Zijn gehele mens was daarbij, zo dat alleen reeds het lezen aangrijpend was, zijn bidden hartdoordringend.

"Heb ik geen kleingeld, dan kom ik bij de lieven God met groot geld; dat neemt Hij ook gewillig aan. Uitgestoten verzuchtingen brengen hun stoot ook tot in het hart van de barmhartige God. Een boerevrouw, die vroeger bij Strauss had gediend en op haar sterfbed lag, antwoordde op de vraag waar zij de Heer had leren kennen: "Ik heb mijn lieve predikant Strauss zo vele malen op zijn knieën gezien en zo hardop horen bidden, dat ik heb leren zien dat ik arm ben, en hij rijk door zijn omgang met de Heer. Toen ben ook ik naar die zelfde Heer gelopen."

Toch had zijn gebed iets kinderlik, eenvoudigs. Hij sprak met God als een kind met zijn vader. Hiervan nog een voorbeeld.

Tijdens de cholera werd aan iedere predikant een gedrukt formuliergebed gezonden, dat in het gebedenboek moest worden gelegd om de Heer om wegneming van die ziekte te bidden. Strauss nam dat blad mede naar de kansel, maar vergat zijn bril. Na de preek bad hij als gewoonlik het kerkelik gebed uit zijn hoofd, want hij kende het geheel en haalde dan het papier te voorschijn en hield het, daar hij verziend was, zeer ver van zich af en begon te lezen: "Lieve Heer, bewaar ons voor de pest, die in de donkerheid wandelt en voor de ziekte, die in de middag verderft—" maar zeide toen, "och

lieve Heer, zonder bril kan ik niet goed lezen: ik wil het kort maken: Bewaar ons voor de hel! Amen."

Maar genoeg van Strauss preken. We zullen hier en daar nog wel een bloem er uit plukken. Maar 't was slechts e e n deel van zijn ambt en daarin was hij ook een meester.

Na de prediking volgde elke Zondag de kinderkerk, zodat daar deze zich onmiddelik aan de morgendienst aansloot: de gehele dienst van 10-2 uur duurde. Geheel de gemeente bleef in de kerk. Want men wist niet, of niet het beste nog na de kerk kwam. Hier was Strausz in zijn element, omdat hij dan geheel vrij was en zijne persoonlikheid ten volle zich liet gelden. Hier stroomden bij het zien der kinderen zijne gedachten hem toe, dikwijls die kleinen vragend en met zijn woord slaande, maar de ouden bedoelend. Soms begon hij midden in de leering te zingen. Van de grootste ernst, die dikwijls het hart deed sidderen, sprong de leering dikwijls over tot de grootste humor, zodat men zich soms moest afvragen, of men werkelik goed had gehoord en zijn ooren kon vertrouwen. Maar dit lachen, dat daar door de gemeente ging, bewees grote stichting en slechts het de spijker op de kop slaan, de verrassende aan een fotografie gelijkende beelden, riep dit lachen te voorschijn, en Strausz mocht wel zeggen: "wanneer ik het gehoor lachend aanzag, werd ik nooit te schande."

In het lachen van Strausz was iets van het lachen zoals het in de hemel zal zijn,—waar onze mond altijd zal lachen. Een oude boer zeide van de kinderdienst: "Onze oude heer heeft zijns gelijke niet. Zijn zoon is hofprediker bij de koning geworden, maar hij kan zijn vader niet nabij komen." tThuis met zijn "domme boerekinders", zoals hij ze spelend noemde, gaf hij meer onderwijs: maar alles tot in de kleinigheden verklaren, was niet zijn werk. Hij hield niet van het ontleden van lijken. Een kinderdienst weer te geven is zeer moeielik omdat men daarvoor alles bij elkander moet hebben zowel leraar als kinderen. Dat gaat slag op slag vraag en antwoord. Zo veel ik dan ook heb kunnen uitvinden wil ik hieronder neerschrijven, alleen maar om de lezers enige voorstelling ervan te geven.

Ook later, toen Strausz zijn ambt had neergelegd, bleef de gewoonte bestaan, dat de ouden ook kwamen met hunne kinders en familie en gingen zitten midden onder de catechisanten. Ook zij werden door Strausz ondervraagd wanneer de kinderen geen antwoord konden geven. Zo zat eenmaal, als de hulpprediker de kinderdienst leidde, ene vrouw heel achter in de kerk. Hij vraagde haar: waarom zit ge niet bij uw kinders? Zij antwoordde: Ik dacht gij hadt mij ook iets kunnen vragen, zoals de oude leraar deed, en wanneer ik dan niets geweten had, zou ik in de schande komen, en dat wil ik toch niet gaarne.

Hij behandeld eens de visvangst van Petrus, Lucas v. Dat was een mooi onderwerp voor Strausz. Het volk drong op elkander—waar de lindeboomen bloeien, waarheen de bijen trekken, dat is een oud spreekwoord; maar boven onze linden op het kerkhof zijn de vliegende, onder de boomen de wandelende bijen, de kerkgangers. Brengt nu allen de honig naar huis! Bijen zuigen honig uit alle boomen, maar paddas blijven paddas, al kruipen ze ook over balsem. Bij de Heiland was het gouden appels in zilveren schalen. Bij ons is het diamanten in lood! Wij dragen onze schat in aarde vaten. Wanneer men het woord wil verstaan moet men tegelijkertijd van binnen uit tot verstaan gedrongen worden. Een vogel komt niet naar boven in de lucht als hij alleen zijn vleugels uitbreidt, hij moet ook zijn longen uitzetten. Het schip was van Petrus, de Meester was er in! Wanneer nu de Heer in het schip gaat, neemt Hij ook de anderen daarin mede! Het is niet te vergeefs, wanneer de Heer in het schip van een huisvader komt, de Heiland van de man, wil ook de Heiland van de vrouw en de kinderen zijn. De Heer heeft Petrus gebeden. Wonderlik. Wanneer de Heere Jezus tot ons komt, is hij altijd arm en begint Hij te bidden. Nu moeten wij hem eens in de eenzaamheid van het land af brengen, dan weer heeft hij iets van ons nodig. Hij vraagt de Samaritaanse: "Geef mij te drinken", ons allen: "Mijn zoon, geef mij uw hart. Vat goed aan, als Jezus wat vraagt! Op zijn tijd zal Hij iets vragen van het land af—kom, breng hem in de eenzaamheid. Petrus was misschien wel doodmoeg van de nachtelike arbeid, en hij had geen lust om weer te gaan varen. Ach, wanneer gij een nacht geheel doorgebracht hebt met weenen, of een vol teleurgestelde verwachtingen, volg maar wanneer Jezus u dat bidt. Hij leidt en gezendt en geeft dubbel! Eindelik geeft Hij in plaats van e e n—t w e e schepen vol vis. T w e e handen vol zegen, t w e e handen, die hem opnemen, t w e e knieën, die zich buigen, t w e e lippen, die zwijgen, maar niet zoals stomme vissen!

Eindelik spreekt Hij, als hij is verhoord, met Simon vooral. Zo lang de Heer spreekt, luistert Simon, en werkt niet. D a n moet hij het net uit-

werpen. Maar hoe is het met ons? De voeten zijn in de kerk, hoofd en hart er buiten. Wie met de koning spreekt, ziet hem aan: als de koning spreekt, ziet men hem nog aan, en steekt zijn hoofd niet buiten het raam. Wie met de Heer spreekt, zal geen oog van hem afkeren! "Sursum corda" de harten omhoog dat staat op de trappen van mijne pastorie. Luister—denk aan God! Let op—de gehele rustdag heiligen. Niet alleen een uur van Gods dienstigheid van 10—11 op Zondag.

Wat denkt ge wel, lieve kinders, als Petrus gedurende de prediking van Christus er bij gezeten had, maar in plaats van luisteren vis had gevangen? Ik zie het wel aan u dat gij bij het prediken dikwijls vis vangt. Had Petrus toen gevist, hij zou niets gevangen hebben, wel veel verloren, en was misschien ten slotte ook niet zelf gevangen. Denkt gij onder de preek aan iets anders, dan krijgt ge niet en gaat eindelik verloren.

Zo—Zondags luisteren—de week met God beginnen. Wie dat niet doet, maakt zoals een mens die begint met zich te wassen door zijn hoofd in de modder te steken. De Zondag is het hoofd van de week, de zonde is de modder. Eerst naar Boven opgezien, en dan vis gevangen in de diepte, dan ziet men in de diepte ook vissen.

Petrus had geloof, maar eerst zwak. Dit moest worden gesterkt. Petrus Hoogeschool was ook meer dan eens de zee. Daar werd zijn geloof gespoeld, geschud, dan kan hij zinken, maar niet verdrinken. Aanvechting leert acht geven op het Woord. Eerst het woord bewaren, dan het waar maken, dan de verklaring van het woord van de Heer zelven, in ons hart.

"De gehele nacht niets gevangen." Dat is wonderlik! Waar hadden zij niets gevangen. In het meer Gennesareth. Waar vingen ze nu? In hetzelfde meer van Gennesareth. De vissen waren er vroeger ook in—maar zij kwamen eerst later er uit. Zonder hem leege netten, met hem volle schepen. De Heer weet altijd schatten uit de diepte te halen. Waar de man zonder geloof niets dan water ziet, ziet de man vol geloof wijn. Ook ik vis dikwijls in de zee van Galilea, in het boek der Galilaeers, in het Nieuwe Testament. Ik heb ook mijne netten, mijn gevoelen, mijn verstand, mijn ondervinding—maar ik werp die niet altijd uit met de hand van een goede visser. Dan vang ik niets, en het rijkste woord van God schijnt voor mij arm te zijn. Denk ik echter hieraan—"op uw woord"—dan trek ik uit een enkele spreuk duizende vissen op zodat ik moet roepen: "Houd op, houd op, mijn schip zinkt, mijn net scheurt: ik kan het niet alles dragen." Een donker woord is voor mij licht geworden—in zijn licht zie ik het Licht. Op nieuw heb ik geleerd, dat op de boom der H. Schrift tweeërlei vruchten groeien: "appels en noten"; appels, dat zijn die vruchten, die hun vlees en hun lekkere spijs van buiten hebben: noten, die van buiten een harde schil, maar binnen een zeer zoete pit hebben.

UIT ANDERE BLADEN.

De Duitse Nationale Vergadering heeft in verband met de godsdienst en godsdienstige gemeenschappen besloten als volgt :

Alle bewoners van het Rijk genieten volle geloofs- en gewetensvrijheid. De ongestoorde uitoefening van de godsdienst wordt door de wet gewaarborgd, staat onder bescherming van de Staat.

De burgerlike en staatsburgerlike rechten, evenals de benoembaarheid tot openbare ambten, zijn onafhankelik van de belijdenis, die men op godsdienstig gebied is toegedaan. Niemand is verplicht te openbaren, welke godsdienstige gevoelens hij koestert. De overheid heeft slechts in zoverre het recht om te vragen of iemand tot een godsdienstige gemeenschap behoort, wanneer rechten of plichten daarvan afhangen of wanneer het opmaken van een statistiek dit eist.

Niemand mag tot een kerkelike handeling of plechtigheid, of tot het deelnemen aan godsdienstoefeningen gedwongen worden; ook kan hij niet verplicht worden een eedsformulier, waarin van God gewag gemaakt wordt, uit te spreken.

Er bestaat geen Staatskerk. De vrijheid om zich tot godsdienstige gemeenschappen aaneen te sluiten bestaat onverhinderd binnen het Rijksgebied. Elke godsdienstige gemeenschap regelt en bestuurt haar aangelegenheden zelfstandig binnen de perken van de voor allen geldende wet. . . Godsdienstige gemeenschappen verwerven rechtspersoonlikheid volgens de algemene geldende voorschriften van het burgerlik recht. Zij blijven publiek rechterlike lichamen voor zoverre zij dit tot hiertoe zijn geweest.

De Zondag en de door de Staat erkende feestdagen blijven als dagen van arbeidsrust en zielsverheffing wettig beschermd. Zij die tot de militaire stand behoren, moeten de nodige vrije tijd tot vervulling hunner godsdienstige plichten hebben. Voor zoverre er behoefte is aan godsdienstoefeningen en geestelike verzorging in het leger,

in ziekenhuizen, gevangenissen en andere openbare instellingen, wordt aan godsdienstige gemeenschappen het organiseren van godsdienstige handelingen toegelaten, waarbij echter alle dwang uitgesloten zal zijn.

"Kerkbode."

De in Europa welbekende gelovige predikant der vrije kerk te Bremen, O. Funcke, heeft al veertig jaar geleden geprofeteerd, dat de Staatskerk in Duitsland zou vallen en zou dit besluit der nationale vergadering met blijdschap hebben begroet. Of hij ook verheugd zou zijn geweest dat dit besluit gevolg is van grote onlusten en het wegvallen van de Keizer, betwijfelen wij.

Wij kunnen ons ook verblijden, als is het met beving. De vrijheid moge de christelike kerk ten goede komen, omdat zij zich nu naar de beginselen des Heren zal kunnen ontwikkelen. Zij zal ook bandeloosheid brengen en misschien, naar de profetie van Christus, op onderdrukking voor de kerk en het Godsrijk uitlopen.

KERKBOUW MESSINA.

	£	s.	d.
Verantwoord 15 Desember, 1919	£47	13	7
Br. N. M. Muller (Middelburg)	5	0	0
Mej. M. v. d. Merwe (Bank Station) ...	4	4	3
Mev. W. van Zijl (Nigel)	4	2	6
	£61	0	4

Hartelik dank aan de gevers en nog meer aan de Broeders en Zusters die hebben gekollekteerd.

Omdat ik met 31 Januarie deze kollekte wil sluiten, verzoek ik aan allen, die nog lijsten hebben, mij die te sturen liefst vóór 26 Januari 1920.

JAC. VAN BELKUM.

OOM SAREL FONDS.

	£	s.	d.
Verantwoord 15 Desember 1919... ...	£396	2	0
Ingekomen: Nihil.	—		
	£396	2	0

OOM SAREL.

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER DESEMBER 1919.

	£	s.	d.	£	s.	d.
Alg. Fonds. Bijdragen:						
Gem. Bechuanaland	1	5	6			
Bankkosten Wolmaransstad	0	0	6			
				1	6	0
Weduwfonds. Bijdragen:						
Gem. Bechuanaland	0	17	0			
Gem. Pretoria	11	10	10			
Gem. Middelburg	0	9	6			
				12	17	4
Weduwfonds. Interest:						
C. A. v. d. Plas	6	0	0			
S. Hugo	4	7	6			
L. P. Fourie	5	15	0			
				16	2	6
Huishuuh Ds. G.:						
Gem. Bechuanaland	0	4	0			
Gem. Wolmaransstad	1	11	0			
Gem. Pretoria	5	17	3			
				7	12	3
Beh. Stud. Fonds:						
Gem. Bechuanaland				1	6	5
Theol. Kweekschool:						
Gem. Bechuanaland				3	4	6
Almanak:						
G. Mulder	5	0	0			
J. S. Otto	0	5	0			
C. J. van Zijl	0	2	0			
H. Putter	0	1	0			
G. de Beer	0	6	0			
M. Schoeman	0	12	0			
				6	6	0
Hervormer:						
Intekening				6	14	9
Z.S. Roosters en Bladen				3	17	6
				£59	7	3

H. J. L. Th. ROORDA,
Administrateur.

KWEEKSCHOOLFONDS.

£15,000.

	£1,300	0	0
27 Afdeling S. Joubert, Groot Marico	40	0	0
28 Afdeling M. M. J. Basson, Marico	50	0	0
	£1,390	0	0

Ontvangen en verantwoord	211	0	0
G. J. v. Jaarsveld, Koster	5	0	0
Zusters A. Pienaar, T. Dreyer, G. Kok, J. Viljoen, T. Maartens, A. Oosthuizen, N. Oosthuizen, J. L. du Preez, allen van Potchefstroom	8	0	0
	£224	0	0

MELAATSEN.

Verantwoord 15 Desember 1919	£70	14	4
Ontvangen van Rustenburg	1	14	0
Van Standerton (Br. Engelbrecht) ...	2	17	6
	£75	5	10

Hiervan is £30 (dertig) afgegeven voor Kerstfeestpresenten; waarvoor ook door anderen was bijeengebracht.

Hartelik dank.

H. D. VAN BROEKHUIZEN.

1 Januari 1920.

Van de schuld, die u doet zuchten, maakt u slechts de waarheid vrij.

DOODBERICHT.

Het heeft de Heer van Leven en Dood behaagd om van ons weg te nemen onze geliefde moeder

Barendina Hendrika Frederika Prinsloo,
geb. De Lange,

op 2 Desember 1919 te Vlakfontein, dist. Pretoria, in de ouderdom van 67 jaren, na een ziekbed van 2 dagen.

De bedroefde kinderen,

B. J. PRINSLOO.
M. M. PRINSLOO, geb. Viljoen.
P. M. S. PRINSLOO.
J. J. PRINSLOO.
J. C. PRINSLOO, geb. Muller.
N. J. GROBLER.
M. M. GROBLER, geb. Prinsloo.
C. J. PRINSLOO.
C. M. PRINSLOO.
J. J. BOOYSEN.
A. D. E. BOOYSEN, geb. Prinsloo.
En Kleinkinderen.

Verspil geen tijd met klagen,
Maar zwijg ootmoedig stil;
Wat God ook geeft te dragen,
Steeds goed is u Zijn wil.

Als Gods tijd is aangebroken
Redt Gods arm ons uit met macht
Om ons vreezen te beschamen
Zal 't geschieden onverwacht.